

Rapport

MissieFonds

*Commissie Steunbehoevende
Kerken en Missionaire Initiatieven*

**Generale Synode van de Gereformeerde Kerken en
Landelijke Vergadering Zoetermeer 2022**

Introductie	3
1 Opdrachten GS/LV met het oog op de hereniging	3
2 Uitvoering van de opdrachten- samenvatting	3
Uitvoering besluit 3b nieuwe regeling voor financiële steun	5
Ontwikkeling van een nieuwe financiële regeling sinds 2020	5
Uitvoering Besluit 6 samenwerking in de missionaire ondersteuning	8
Uitvoering besluit 3c organisatie en herstructurering van missionaire ondersteuning	8
Bijlagen	10
1 Regeling MissieFonds voor missionaire initiatieven en steun behoevende kerken	10
2 Korte beschrijving van verantwoordelijkheden bij financiële steun van het kerkverband	14

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: wao@ngk-gkv.nl
Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Introductie

De GSLV van Zoetermeer 2022 is een bijzondere vergadering. Deze kortdurende GSLV staat in het teken van de naderende hereniging van beide kerkverbanden. Voor de vereniging is een aantal beleidsonderwerpen van de commissie steunbehoevende kerken en missionaire initiatieven van belang, waarover gerapporteerd wordt :

1. Het vaststellen van een regeling voor steun die in het nieuwe kerkverband gebruikt wordt en de organisatie van financiële aspecten.
2. Onderzoek naar een efficiënte organisatie van de missionaire ondersteuningstaak.

Deze onderwerpen zijn door de Landelijke Vergadering (LV) en de Generale Synode (GS) benoemd in haar gezamenlijke vergadering van 14 november 2020, en terug te vinden in onderstaande besluiten:

1 Opgavens GS/LV met het oog op de hereniging

Besluit 2:

Een commissie te benoemen (CSKMI) met de opdracht de kerken in beide kerkverbanden te ondersteunen in hun missionaire roeping en de regio's, classes en kerken zo nodig in financiële zin te ondersteunen.

Besluit 3:

De commissie daarbij in de overgangperiode naar de hereniging de opdracht te geven

- a. Bij hun taakuitoefening de van toepassing zijn de regelingen van de respectievelijke kerkverbanden te hanteren
- b. Een nieuwe regeling voor de steunbehoevende kerken en eventueel missionaire projecten uit te werken en voor te stellen aan de volgende LV en GS, zodat deze is vast te stellen voor gebruik in het herenigde kerkverband
- c. In gesprek te gaan met Kerkpunt en Verre Naasten om te onderzoeken hoe de kwaliteit en efficiëntie van de ondersteuningstaak voor missionaire initiatieven geborgd en verder geïntegreerd kan worden.

Besluit 6:

De commissie verder op te dragen:

- a. Te participeren in het Integral Mission platform, met daarbij de aanwijzingen:
 - het platform te betrekken bij vragen rond missionaire presentie
 - het platform te betrekken bij het samenstellen van een missionair trendrapport en de organisatie van een werkconferentie
 - het platform te betrekken bij besteding van budget voor startsubsidies.
- b. Missionaire activiteiten in de kerken te stimuleren met een binnen het budget opgenomen stimuleringsfonds te gebruiken voor ondersteuning, inspiratie en startsubsidies.

2 Uitvoering van de opdrachten- samenvatting

1. Geïntegreerde regeling voor steun

In overleg tussen het GKv deputaatschap en de NGK commissie is in 2020 een nieuwe regeling ontworpen voor gebruik in de kerken. Deze regeling is door de GS in 2020 goedgekeurd voor gebruik in de GKv. De LV was nog niet zo ver. In de afgelopen periode is de regeling bijgesteld voor gebruik na hereniging. Daarbij is de regeling iets anders gestructureerd en opnieuw geredigeerd, maar in essentie gelijk gebleven aan de gezamenlijk ontworpen regeling van 2020. Voor de NGK wijkt de regeling op één belangrijk onderdeel af van de regeling die voorheen werd gevolgd in de NGK. Dat is de

voorwaarde dat de regio een grotere rol krijgt bij aanvragen voor steun en daar ook financieel aan bijdraagt. In dit beleidsdocument wordt een nadere toelichting gegeven bij deze keuze.

De nieuwe regio-indeling heeft in enkele gevallen gevolgen voor de steun aan bestaande initiatieven. Voor de eerste drie jaar na de fusie is een overgangsregeling van kracht om de gevolgen van de nieuwe regio-indeling op te vangen en kerken en projecten kennis te laten maken met de (voor sommigen) nieuwe rol van de regio bij het verlenen van steun.

De tot nu toe onderscheiden financieringsstructuren vanuit Gkv en NGK worden vervangen door een nieuwe structuur. De bestaande opzet dat op voorstel van MissieFonds een overlopend 3-jaars budget - nu van 2021-2023 - wordt toegekend blijft gehandhaafd.

Voorgestelde besluiten:

De nieuwe regeling voor de steun voor Missionaire Initiatieven en Steunbehoevende kerken voor de Nederlandse Gereformeerde kerken vast te stellen, zoals die in de bijlage is uitgewerkt.

Eens per drie jaar een begroting voor dit werk vast te stellen en het MissieFonds mandaat te geven om uitvoering te geven aan haar opdracht.

De betalingen worden gedaan door deputaten financiën en beheer (DFB).

Het in de kas van de commissie van de NGK aanwezige geld wordt overgemaakt aan DFB en geormerkt voor de doelen van met MissieFonds.

2. Samenwerking en Integratie van missionaire ondersteuning

De vraag om te komen tot eenvoudigere en doelmatiger structuren voor de ondersteuning van missionair kerk zijn is uitvoerig besproken met diverse betrokken partijen. De vraag komt voort uit de wens om te komen tot een herstructurering en een kleiner aantal deputaatschappen en commissies. Voor zowel MissieFonds als Kerkpunt geldt dat ze inmiddels diverse samenvoegingen achter de rug hebben. Daarbij zijn NGK en GKV commissies samengevoegd. De ondersteuning van kerken door middel van advies en training is ondergebracht bij één organisatie: Kerkpunt. Alle (financiële) steunverlening van missionaire initiatieven en hulpbehoevende kerken is samengevoegd in MissieFonds.

De uitkomst van overleggen over de missionaire ondersteuning tussen Kerkpunt en MissieFonds is dat het niet wenselijk is om deze beide missionaire organen ook nog te fuseren. De belangrijkste reden ligt in governance overwegingen. De financiering en doelstelling lopen daarvoor te ver uiteen. Een toelichting op deze conclusie vindt u in dit beleidsdocument.

Wel is er reden om de goede samenwerking die er al is, verder te intensiveren. Dat gebeurt op de werkvloer in wat eerder het integral mission platform genoemd werd, met het Missieloket als portal voor de kerken (zie ook www.missieloket.nl). De samenwerking richt zich op missionaire bewustwording en afstemming van het ondersteuningsaanbod aan de kerken. Mooie voorbeelden hiervan zijn de tweejaarlijkse missionaire conferenties Kerk zijn op de rand en Missie Binnenstebuiten, de gezamenlijke steun aan E&R, het magazine Meedoen in Gods missie en de dankfilmjes rond Vuur van Pinksteren, de samenwerking in de 40 dagen podcast en kerkenpakket. In de advisering wordt gebruik gemaakt van elkaars kennis en expertise.

Met Verre Naasten is, in samenspraak met de Commissie Strategie en Financiën, intensief gesproken en van beide kanten is geconstateerd dat er zodanige overeenkomsten in doelstelling en aanpak zijn, dat verder spreken over integratie van activiteiten met het oog op een vernieuwde regeling na de fusie per 1.1.2024 zinvol is. Het spreekt voor zich dat als deze integratie - ook afhankelijk van synodebesluit - werkelijkheid wordt de regeling daarop geheel moet worden herzien.

Uitvoering besluit 3b nieuwe regeling voor financiële steun

Financiële steun bij missionaire initiatieven en steunbehoevende kerken

Uitgangspunt bij de financiering is dat een lokale kerk verantwoordelijk is voor de missionaire activiteiten en daarmee ook voor de financiering daarvan. Veel missionair werk van de kerken wordt door de kerk zelf, of in samenwerking met andere lokale kerken opgepakt en gedragen. Landelijke steun is bedoeld om – waar nodig- solidariteit vorm te geven binnen het kerkverband, door kosten te spreiden en steun te bieden aan regio's met veel kansen maar beperkte capaciteit en middelen.

Regionale betrokkenheid

Bij de opbouw van financiële steun wordt een regionale bijdrage gevraagd, voordat beroep gedaan kan worden op landelijke steun (zie ook fig.1). Het doel daarvan is om een warme betrokkenheid van de kerken in de regio stimuleren. Regionaal kan het gesprek gevoerd worden over christelijke presentie in de regio, wordt de gezamenlijke verantwoordelijkheid gevoeld, en zijn mogelijke samenwerkingen in beeld. Op deze manier worden veel van de huidige missionaire initiatieven, maar bijv. ook werk onder studenten of gericht op de jeugd gezamenlijk in een regio gedragen. Voorbeelden zijn onder meer de missionaire initiatieven van de UMA (regio Utrecht), in het Rijnmondgebied en in de regio Den Haag.

Fig. 1 Financiële steun binnen het kerkverband kent een getrapte opbouw. Een lokaal initiatief draagt verantwoordelijkheid voor een goede financiële basis en voor betrokkenheid van de regio. De landelijke steun is aanvullend op lokale en regionale bijdrage van de kerken en eventuele derde geldstromen. De landelijke bijdrage helpt om goede plannen mogelijk te maken wanneer de draagkracht van de regio tekortschiet. Inbreng van betrokken regionale kerken helpt om -met oog voor de lokale context- lokale initiatieven te versterken

en te bemoedigen. Het vragen om een regionale financiële bijdrage prikkelt om kritisch en creatief te kijken naar een aanvraag en in de regio het gesprek aan te gaan om duurzame oplossingen te zoeken.

Bij een verzoek om landelijke steun is het belangrijk dat ook de regionale betrokkenheid zichtbaar wordt. Er wordt een advies van de regio gevraagd bij de aanvraag, het instellen van een commissie die de regionale betrokkenheid vormgeeft is sterk aanbevolen en er wordt financiële bijdrage van de regionale vergadering gevraagd. Voor het bepalen van de hoogte van de regionale bijdrage zijn landelijke richtlijnen, waarbij in de uitvoering maatwerk mogelijk is, rekening houdend met draagkracht binnen de regionale vergadering.

De tekst van de voorgestelde regeling voor financiële steun is te vinden in Bijlage 1. In Bijlage 2 is kort weergegeven wat in deze regeling de rol en verantwoordelijkheid is van de steunvragende kerk, de regio en het MissieFonds.

Ontwikkeling van een nieuwe financiële regeling sinds 2020

De NGK commissie CSK en het GKv deputaatschap DO hebben samen in 2020 een nieuwe regeling ontworpen voor gebruik in de herenigde Nederlandse Gereformeerde Kerken. Deze regeling is door de GS in 2020 al goedgekeurd voor gebruik in de GKv en wordt bij aanvragen van nieuwe steunverleningen gevolgd. Binnen de NGK is in de afgelopen periode ook kennisgemaakt met de nieuwe elementen van de regeling. De regeling heeft in 2022 een update gekregen voor gebruik in het nieuwe kerkverband. Het gaat vooral om tekstuele aanpassingen en aanpassingen in de opbouw. Ook de bijbehorende handreiking voor missionaire initiatieven is hierop aangepast.

In het licht van nog lopende herstructureringsgesprekken is niet gekozen voor ingrijpende wijzigingen in de regeling. De commissie wil deze regeling - die dus dicht bij de bestaande situatie blijft - hanteren tot fusiedatum 1.1.2024, maar dan geldend voor aanvragen zowel uit NGK als GKv.

Twee soorten financiële steun

Belangrijk in de regeling is het onderscheid dat gemaakt wordt tussen steun aan missionaire initiatieven en aan steunbehoevende kerken. Bij missionaire initiatieven gaat het om een investering, gericht op nieuwe gemeenschapsvorming, bij steunbehoevende kerken om een financieel vangnet voor een bestaande, vaak krimpende kerk. Het verschil in benadering vraagt om verschil in criteria en hoogte en duur van de steun.

Tegelijk zijn er algemene uitgangspunten bij de toepassing van de regeling die voor elke steunaanvraag gelden en zijn de processen van aanvraag en verantwoording van steun vergelijkbaar. Soms komt het voor dat een aanvraag in beide categorieën past. Er wordt dan gezocht naar de best passende vorm van steun.

Bijdrage van de regio

Bij het verlenen van aanvullende steun wordt naast de eigen bijdrage van gemeenten, ook een bijdrage gevraagd van kerken in de regio. Binnen de GKv classes is dit al decennia de praktijk met een ongeschreven regel van maximaal € 8 per ziel, maar voor NGK is dit nieuw. De NGK leden van het Missiefonds staan achter de keus voor een regionale bijdrage, omdat het de betrokkenheid van de regiokerken verder zal vergroten. Vooralsnog is de richtlijn voor de regiobijdrage € 4 per ziel, een norm die gaandeweg op basis van ervaring kan worden bijgesteld.

Overwegingen bij de keus voor een regionale bijdrage en de consequenties hiervan voor de financiële lasten van de kerken

Voor het juiste beeld is het goed om helder te hebben dat zowel landelijk als regionaal de kas in hoofdzaak bestemd is voor investering op missie en wat daarmee te maken heeft. De portefeuille steunbehoevend is vergeleken daarmee zeer beperkt. Landelijk gaat er op dit moment geen geld naar Steunbehoevende kerken (SBK's) in de GKv en in de NGK wordt dit ook minder.

Als er een (princiële) keus gemaakt moet worden over kashouding van de regio's, zal het vooral moeten gaan over de organisatie van financiële steun voor missionaire initiatieven, en in veel beperktere mate voor krimp.

Voordeel van een regionale bijdrage : meer betrokkenheid van zusterkerken in de regio

Belangrijkste overweging bij de keus voor een regiobijdrage is de betrokkenheid van de regio. We streven naar eigenaarschap voor het missionaire op lokaal niveau en warme betrokkenheid van de kerken in de regio. Bij financiële steun vragen we dan ook dat die betrokkenheid ook zichtbaar wordt in een financiële bijdrage. Daarmee voorkom je dat al te gemakkelijk landelijk geld wordt gevraagd. Datzelfde principe geldt ook voor steunbehoevende kerken. Een eigen regionale financiële bijdrage prikkelt meer om kritisch en creatief te kijken naar een aanvraag en het gesprek aan te gaan om meer duurzame oplossingen te zoeken.

Komen er nu financiële lasten bij waar kerken niet voor gekozen hebben ?

Duidelijk moet zijn dat in het voorgestelde systeem regio's geen extra lasten krijgen waar ze niet zelf voor kiezen of verantwoordelijkheid voor nemen. Dat doen ze omdat er in de regio met elkaar besproken wordt hoe belangrijk het is het te steunen. Op deze manier worden veel missionaire initiatieven, maar bijv ook werk onder studenten of gericht op de jeugd gezamenlijk in een regio gedragen.

En de bestaande regionale quota dan?

Met een goede overgangsregeling kan aan deze zorg tegemoet gekomen worden.

In de overgangssituatie vragen we van kerken om nog 3 jaar na de fusie bij te blijven dragen aan lopende verplichtingen. In de tussentijd kunnen missionaire projecten met een lange looptijd werken aan draagvlak bij nieuwe kerken in de regio. Verplichtingen richting bestaande steunbehoevende kerken zullen in veel gevallen al niet meer aan de orde zijn (door vertrek predikant, opheffing, samenvoeging etc.) .

Komt de landelijke solidariteit niet onder druk te staan als er verschillen zijn in regionale bijdrages?

Deze zorg is begrijpelijk maar moet wel in het juiste perspectief gezet worden. Het is waar dat een regionale bijdrage leidt tot verschillen tussen regio's.

Maar het is belangrijk te realiseren dat er ook nu al grote verschillen bestaan bijv. voor bijdragen aan zending en missionaire initiatieven. Het gaat om bijdragen waar lokale kerken en regionale verbanden nadrukkelijk zelf aan *willen* bijdragen. En dat laatste, daar kunnen we natuurlijk alleen maar heel blij mee zijn. Lokaal en regionaal worden keuzes om te investeren in missie verschillend gemaakt.

Moet er regionaal veel bijgedragen worden aan steunbehoevende kerken?

Voor nieuwe steunaanvragen zal een nieuwe norm vastgesteld worden. Vooralsnog wordt ingezet op maatwerk. De hoogte moet aansluiten bij het draagvlak hiervoor in de kerken en op landelijk niveau vastgesteld worden. De huidige GKv norm is tot max € 8 per lid. In principe is het zo dat een lage regionale bijdrage correspondeert met een hogere landelijke bijdrage.

Overwegingen bij de keus tegen een regionale bijdrage en de consequenties hiervan voor de financiële lasten van de kerken

Binnen de GKv wordt een deel van de steun verleend door classes, zonder aanvullende landelijke steun. Het is daarmee dus ook belangrijk om in beeld te brengen wat de consequenties van het *opheffen* van regionale kassen betekent, nl:

1. Een verschuiving van regionale naar landelijke quota voor missie (dus een verhoging van landelijk quotum).
2. Verschuiving van regionale betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor missie naar het landelijke
3. Risico op het te makkelijk positief adviseren over steunbehoevende kerken en minder prikkel om in de regio naar andere opties te kijken dan naar een zak landelijk geld

Financiering van de steunverlening

Binnen de commissie wordt tot aan de hereniging nog vanuit de oude structuren van GKv en NGK gewerkt met gescheiden financieringsbronnen.

De NGK beheert een eigen kas van waaruit de steunverlening verstrekt wordt. Deze kas wordt gevuld vanuit een landelijk quotum.

Voor de GKv voert deputaten Financiën en Beheer (F&B) de financiële transacties uit.

De commissie kan zich vinden in een voortzetting van de bestaande situatie waarbij F&B de administratie voert c.q. laat voeren en ook de betalingen verzorgt. Daarbij stelt de commissie voor dat het geld dat nu nog in de kas van de NGK commissie zit, wordt overgedragen aan F&B en geormerkt blijft voor steunbehoevende kerken en missionaire initiatieven. Met F&B (c.q. haar opvolger na de fusie) moeten nadere afspraken worden gemaakt over de afwikkeling van de huidige NGK bankrekening.

Nieuwe regio-indeling

De nieuwe regio-indeling heeft in enkele gevallen gevolgen voor de steun aan bestaande initiatieven. Voor de eerste drie jaar na de fusie is een overgangsregeling van kracht om de gevolgen van de nieuwe regio-indeling op te vangen en kerken en projecten kennis te laten maken met de (voor sommigen) nieuwe rol van de regio bij het verlenen van steun. De overgangsregeling gaat er van uit dat kerken die zich gecommitteerd hebben aan een project, dat de komende drie jaar blijven doen, ongeacht of de kerk of het project nog in de eigen regio valt. In deze drie jaar kan aan betrokkenheid worden gewerkt richting nieuwe regiokerken. De overgangsregeling is te vinden in de handreiking nieuwe regio's, die door de regiegroep is uitgebracht.

Uitvoering Besluit 6 samenwerking in de missionaire ondersteuning

Binnen de NGK en GKv zijn drie organisaties actief in de uitvoering en ondersteuning van de missionaire roeping van de kerken .

Kerkpunt rust kerken toe op het gebied van missionair kerk zijn en diaconaal -missionaire presentie in de omgeving van een kerk. Kerkpunt biedt daarvoor de mogelijkheid om kerken te begeleiden in langere trajecten.

MissieFonds ondersteunt missionaire initiatieven en kerkplanting, en ondersteunt bij de voortgang van missionaire projecten en kerkplanting, waarbij vaak ook tijdelijk financiële ondersteuning nodig is. Verre Naasten helpt kerken in Nederland met de uitvoering van hun mission-werk, wereldwijd. Dit is inclusief Nederland en Europa. In Nederland is er (tot nu toe) speciale aandacht voor missie met en onder mensen met andere culturele achtergrond. Een groeiende en soms kwetsbare groep in Nederland die nog niet altijd de verbinding vindt met Nederlandse kerken. De missie van Verre Naasten is 'geloof delen wereldwijd'.

Samenwerking tussen MissieFonds, Kerkpunt en Verre Naasten wordt vormgegeven in een structureel overleg waarin uitwisseling plaatsvindt over missie-gerelateerde ontwikkelingen. Het Integral mission platform is daarmee niet meer dan een praktische samenwerkingsvorm voor de missionaire ondersteuning van Kerkpunt, Verre Naasten en MissieFonds.

Deze organisaties hebben een gezamenlijke opdracht en belang bij het inspireren van de Nederlandse kerken met verhalen uit de missionaire praktijk en het delen van geleerde lessen met de kerken.

Het is daarnaast belangrijk om elkaar op de hoogte te houden van wat er binnen de kerken gebeurt en aan vragen leeft zodat de dienstverlening aan de kerken optimaal verleend kan worden en er niet langs elkaar heen gewerkt wordt.

Voor de kerken is er een gezamenlijke portal voor ondersteuning onder de naam Missieloket. Via dit missieloket kunnen kerken alle drie de organisaties benaderen met hun missionaire vragen. De praktische opvolging daarvan wordt in onderlinge afstemming opgepakt.

Vanuit dit missieloket worden de volgende activiteiten opgepakt:

1. advies rond missionaire vragen uit de kerken
2. de website missieloket.nl, die als online portal informatie en inspiratie biedt,
3. delen van lessons learned. De conferentie Missie Binnenstebuiten, de missionaire trendrede, het magazine "meedoen in Gods missie" en het project Vuur van Pinksteren, gebedsverzoek en filmpjes zijn daar voorbeelden van.

Uitvoering besluit 3c organisatie en herstructurering van missionaire ondersteuning

In het kader van besluit 3.c en 6, zijn er diverse overleggen geweest tussen Kerkpunt, Verre Naasten en MissieFonds (CSKMI) en is er ook bilateraal door de partijen gesproken met de commissie Strategie en Financiën (CSF) over integratiemogelijkheden.

De uitkomst van deze overleggen is dat het niet wenselijk is om Kerkpunt en MissieFonds te fuseren. De werkvormen, doelen en financiering lopen daarvoor te ver uiteen. De belangrijkste reden is het borgen van een structuur die aan "good government" eisen voldoet. Het helpen ontwikkelen van plannen aan de ene kant, en het beoordelen en financieren daarvan kan niet door één en dezelfde partij gebeuren.

Wel is er reden om de goede samenwerking die er al is met Kerkpunt, verder te intensiveren. De samenwerking richt zich op missionaire bewustwording en afstemming van het ondersteuningsaanbod aan de kerken. Daarnaast is er op de werkvloer regelmatig contact over vragen uit de kerken en wordt kennis en expertise uitgewisseld.

Verre Naasten en MissieFonds hebben als missieorganisaties een overeenkomst in doelstelling en achterban en hebben een vergelijkbare werkwijze. Er zijn ook enkele verschillen bij het steunen van

projecten. Verre Naasten werkt wereldwijd, ook in Nederland, terwijl MissieFonds zich alleen richt op (projecten van) Nederlandse kerken. MissieFonds richt zich ook op steunbehoevende kerken die om andere reden financiële steun behoeven, Verre Naasten werkt aan capaciteitsopbouw van kleine kerken. Verre Naasten richt zich soms ook op partners met een gezamenlijke (interculturele) missie, zonder dat een GKv of NGK kerk de initiatiefnemer is, en dat past niet binnen de kaders van MissieFonds. Tegelijk is voor beide organisaties de verbinding met en eigenaarschap van een lokale kerk cruciaal.

Onder leiding van de commissie Strategie en Financiën is geconcludeerd dat het logisch is om een mogelijke integratie van de missionaire werkzaamheden van MissieFonds in Verre Naasten verder te onderzoeken en uit te werken in een voorstel aan een volgende synode, waarbij Verre Naasten heeft aangegeven dat ze de Regeling MissieFonds vastgesteld door de GS kunnen en willen hanteren.

Bijlagen

1 Regeling MissieFonds voor missionaire initiatieven en steun behoevende kerken

Doel

De Nederlandse Gereformeerde kerken (in wording) hebben een landelijk MissieFonds.

Doel van dit MissieFonds is om met financiële steun de missie van de kerken te versterken en continuïteit van kerkelijke presentie in de (geografische) regio te dienen. Het geeft uitvoering aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de kerken ¹ voor ondersteuning van die kerken en classes waarvan de beschikbare middelen ontoereikend zijn voor de verkondiging van Gods Woord en behoud van kerkelijke gemeenschappen.

De kaders en criteria voor financiële steun zijn beschreven in de *regeling voor steun behoevende kerken en missionaire* initiatieven die door de landelijke vergadering is goedgekeurd. Deze regeling, die uitgaat van een primaire lokale verantwoordelijkheid, geeft vorm aan landelijke solidariteit waar dat nodig is.

Steun voor missionaire initiatieven of kerkplanting vraagt een andere benadering dan steun bij kerken die problemen hebben om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Dit verschil in benadering is zichtbaar in de uitwerking van de regeling. Voor een aanvraag van missionaire initiatieven gelden specifieke normen en criteria. Deze zijn beschreven in deel A en uitgewerkt in de handreiking voor missionaire initiatieven.

Specifieke criteria en normen voor steun behoevende kerken zijn beschreven in deel B. Tegelijk zijn er algemene uitgangspunten bij de toepassing van de regeling die voor elke steunaanvraag gelden en zijn de processen van aanvraag en verantwoording van steun vergelijkbaar.

Soms komt het voor dat een aanvraag in beide categorieën past. Er wordt dan gezocht naar de best passende vorm van steun.

Algemene uitgangspunten

- a. Steun wordt verleend aan een plaatselijke kerk (niet aan privé personen of stichtingen ²).
- b. De steun is in principe van tijdelijke aard en gericht op herstel/opbouw van financiële zelfstandigheid.
- c. Financiële steun binnen het kerkverband kent een getrapte opbouw. Een lokale kerk draagt verantwoordelijkheid voor een goede financiële basis en voor betrokkenheid van de regio. De landelijke steun is aanvullend op lokale en regionale bijdrage(n) van de kerken en eventuele derde geldstromen. De landelijke bijdrage helpt om goede plannen mogelijk te maken wanneer de draagkracht van de regio tekort schiet.
- d. Een positief advies van de regio is voorwaarde voor steun, MissieFonds draagt zo nodig naast de regio financieel bij.
- e. Bij aanvraag van steun van het kerkverband neemt de regio verantwoordelijkheid door:
 - i. zich op de hoogte te stellen van de situatie van de steun vragende kerk
 - ii. samenwerken in de regio te bevorderen
 - iii. de noodzaak van steun in het licht van de context te beoordelen (zie verantwoordelijkheden regio)
- f. De landelijke steun wordt verstrekt als voorschot.
 - i. de steun wordt definitief vastgesteld na de ontvangst van de financiële verantwoording van de steun ontvangende kerk

¹ Beschreven onder bepaling E7 in de nieuwe KO: E7.3 De kerken ondersteunen elkaar zo nodig ook in financiële zin

² Zie voor een uitzonderingsbepaling t.a.v. stichtingen de handreiking bij de regeling

- ii. Indien het tekort lager is dan het verleende voorschot zal het bedrag van de definitieve steun aangepast worden en moeten worden verrekend binnen drie maanden na constatering.

Stappenplan bij aanvragen van steun en financiële verantwoording

1. Aanvraag voorbereiden

- a. MissieFonds dient vroegtijdig te worden ingeschakeld om te ondersteunen en te adviseren bij het volgen van het proces.
- b. de adviseur of een commissielid zal een gesprek met de steun vragende kerk hebben en desgewenst het gesprek in de regio helpen voorbereiden.
- c. een nieuwe aanvraag kan het hele jaar worden ingediend.
- d. de aanvraag dient gepaard te gaan met een positief advies van de regio.

2. Aanvraag indienen

Een steunaanvraag wordt voorzien van een beschrijving van het doel van steun. Voor een aanvraag van een steunbehoevende kerk en voor missionaire initiatieven gelden specifieke voorwaarden en criteria. Deze worden nader beschreven in deel A en deel B

3. Aanvraag beoordelen en besluiten

- a. Nieuwe aanvragen neemt MissieFonds pas in behandeling als deze compleet zijn aangeleverd
- b. Binnen drie maanden neemt de commissie een besluit, deelt dit aan de steun vragende kerk mee en stemt met de aanvrager de concretisering van de goedgekeurde steunverlening af
- c. MissieFonds kan bij de beoordeling advies vragen aan externe deskundigen. Deze adviezen worden in de besluitvorming meegewogen

4. Financiële verantwoording

Jaarlijks moet binnen vier maanden na de beëindiging van het boek/kalenderjaar de financiële verantwoording bij de secretaris digitaal ingeleverd worden. Deze moet bestaan uit

- a. Resultatenrekening (exploitatieoverzicht, staat van baten en lasten).
- b. Balans per 31 december.
- c. Een adequate toelichting op beide.
- d. Verslag van de kascontrole.
- e. Gedurende de looptijd zal MissieFonds periodiek een vervolgesprek met de kerk hebben

5. Slotbepaling en beroepsmogelijkheid

- a. In situaties waar de regeling niet in voorziet levert MissieFonds maatwerk in de geest van deze regeling.
- b. De aanvrager kan herziening van een (negatief) besluit vragen mits dit verzoek is gedaan binnen zes weken na de communicatie van het genomen besluit en voorzien van nieuwe argumenten.
- c. Indien de kerk het niet eens is met het herziene besluit kan in beroep worden gegaan conform de bepalingen in de nieuwe kerkorde.

Deel A missionaire initiatieven

Doel

De regeling is van toepassing op projectvoorstellen van kerken die missionaire gemeenschapsvorming als doel hebben.

Criteria

Bij de beoordeling overweegt MissieFonds o.a. de volgende criteria.

- a. De aanvraag wordt gedaan door een NG-kerk (moederkerk).
- b. Een projectplan met daarin een beschrijving van de visie, doelgroepen, context, en plan van aanpak. Ook wordt in het plan aandacht gegeven aan missie, identiteit, draagvlak, teamvorming en toerusting. Een toelichting op deze criteria wordt gegeven in de handreiking voor missionaire initiatieven.
- c. Een meerjarenbegroting met een horizon van minstens drie jaar. Het meerjarenbeleidsplan toont dat vanaf de start planmatig gewerkt wordt aan derde geldstromen en duurzaamheid van het initiatief op de lange termijn.
- d. In het plan wordt de verantwoordingsstructuur helder beschreven.
- e. Advies en steunbetuiging van de regio.

Financiële normen

1. Financiële informatie
 - a. Financiële situatie van het project op basis van balans, begroting en meerjarenperspectief.
 - b. Hoogte van de vrije financiële reserve(s) in relatie tot de exploitatiekosten.
 - c. Informatie over bezittingen en langlopende financiële verplichtingen binnen het project.
 - d. Bijdrage moederkerk: totaal bijdrage of gemiddelde bijdrage per lid en informatie over praktische en/of personele ondersteuning.
 - e. Bijdrage van kerken in de regio voor het project en overige financiële bijdragen en verplichtingen inzake andere (missionaire) activiteiten van kerken in de regio
2. Richtlijn voor hoogte van de steun
 - a. De landelijke steun voor een missionair project bedraagt niet meer dan 50% van de projectkosten, een plan voor duurzaamheid op de lange termijn maakt integraal deel uit van het projectplan.
 - b. Bij de bepaling van de hoogte van de steun voor een samenwerkingskerk zal ook gekeken worden naar de bijdragen van de samenwerkingspartner(s)
3. Duur van de financiële steun van MissieFonds
 - a. De steun geldt voor een periode van drie jaar
 - b. De steunverlening kan één of meer keren worden verlengd en kan maximaal tien jaar duren. (Er geldt een hardheidsclausule dat MissieFonds mag afwijken van deze termijn, mits de regio positief adviseert conform het afgesproken proces)

Proces

- a. De jaarlijkse verantwoording dient voor 1 mei bij MissieFonds ingediend te worden.
- b. Elke drie jaar wordt het project geëvalueerd en op basis daarvan kan een nieuw meerjarenplan worden ingediend met daarin
 - i. een financiële prognose voor de termijn waarin behoefte bestaat aan financiële ondersteuning, met een specificatie van de prognose voor de komende drie jaar
 - ii. een plan om de bijdrage af te bouwen (afbouwplan)
- c. MissieFonds wordt onmiddellijk op de hoogte gesteld van relevante, ingrijpende ontwikkelingen in het project.
- d. Jaarlijks neemt de verantwoordelijke kerk en/of projectleiding initiatief om de voortgang te bespreken met de regiocommissie en MissieFonds

Deel B. steunbehoevende kerken

De steun is bedoeld voor aanvullende financiering van een voorganger (predikant, predikant in opleiding of kerkelijk werker)

Een steunaanvraag kan ook ingediend worden vanwege exploitatietekorten in verband met een wachtgeldverplichting of ontslaguitkering of een eenmalig begrotingstekort door onvoorziene omstandigheden

De steun is niet bedoeld voor doelen zoals kerk(nieuw)bouw, landelijke zending, opleiding, etc.

Criteria

Bij de beoordeling overweegt MissieFonds de volgende zaken:

- a. De aanvraag wordt gedaan door een kerk binnen het verband van Nederlandse Gereformeerde Kerken met een advies van de regio.
- b. Kengetallen kerk: (Omvang (ledental) en samenstelling, ontwikkelingen (bijv. groei of vergrijzing), huisvesting.
- d. Context en omgevingsfactoren: geografische ligging (bijvoorbeeld geïsoleerde ligging) die samenwerking met andere kerken onmogelijk maakt, relevante sociaaleconomische ontwikkelingen.
- e. Missionaire kansen in de regio (religiositeit in de regio, bijzondere doelgroepen (studenten, toeristen etc).

2. Kerkelijk leven

- a. Mogelijkheden voor samenwerking met andere kerken.
- b. Noodzaak voor het beroepen van een predikant of het benoemen van een prio/kerkelijk werker.
- c. Omvang van het voorgangerteam (predikant, prio, jeugd- en pastorale werkers).

Financiële normen

1. Maximering

De totale steun van regio en MissieFonds voor steunbehoevende kerken bedraagt niet meer dan 40 % van de traktementskosten

- a. Richtlijn voor de bijdrage aan traktementskosten is de berekening conform de normering van de SKW:
- b. Onder traktementskosten wordt ook de loonkosten van een prio, jeugd- of kerkelijk werker verstaan.
- c. Advies van SKW wordt ingewonnen over de wenselijkheid van parttime benoemingen en/of samenwerkingen met kerken in de regio.

2. Wachtgeld of ontslaguitkering

- a. *In situaties waarbij sprake is van wachtgeld of een ontslaguitkering (bijvoorbeeld door een beëindigingsovereenkomst) kan, indien nodig, steun worden verleend.*
- b. De bepaling van de hoogte en de duur worden daarvoor conform vigerende richtlijnen vastgesteld op advies van SKW
- c. De steun zal niet hoger of langer kunnen zijn dan de daarvoor vigerende richtlijnen aangeven.

3. Voorwaarden bijdrage in situaties van steun vragende kerken

- a. Bijdrage steun vragende kerk:
 - i. Norm ledenbijdrage is gebaseerd op basis van de gemiddelde VVB, berekend door het SKW (excl. diaconale doelen). Voor 2022 is dat 600€ per lid. Afwijken van de norm kan beargumenteerd.
 - ii. Vrije reserves hoger dan 40% van de jaarlijkse begroting dienen te worden aangewend voor de begroting.

- b. Bijdrage regio: Minimale bijdrage per lid per jaar, gecumuleerd voor alle bestaande en andere ondersteuning in de regio, vast te stellen door de GS (voorstel voor 2022 is €4 per lid)
- c. Financiële informatie
 - i. Financiële situatie van de kerk op basis van balans, begroting en meerjarenperspectief
 - ii. Gemiddelde bijdrage per lid, rekening houdend met de demografische samenstelling van de gemeente
 - iii. Verhouding kosten voorganger en overige kosten
 - iv. Hoogte van de vrije middelen in relatie tot de exploitatiekosten
 - v. Informatie over bezittingen en langlopende financiële verplichtingen
 - vi. Informatie over de maatregelen die genomen zijn om tekorten terug te dringen

Proces

- a. De jaarlijkse verantwoording dient voor 1 mei bij MissieFonds ingediend te worden.
- b. Gedurende de looptijd van steun dient deze elk jaar opnieuw onderbouwd te worden met een actuele jaarrekening. MissieFonds zal periodiek een vervolgesprek met de kerk hebben.
- c. Eventuele vervolgaanvragen dienen jaarlijks ingediend te worden bij MissieFonds vóór medio november, deze aanvraag voor een steunbehoevende kerk dient te bestaan uit:
 - i. Begroting van het komende jaar met toelichting
 - ii. Balans en resultatenrekening (exploitatieoverzicht of staat van baten en lasten) van het afgelopen jaar met toelichting;(tot de toelichting behoort een specificatie van de traktementskosten conform het vigerende model).
- d. Besluiten met betrekking tot verlenging van lopende hulpvragen worden uiterlijk 31 december gecommuniceerd met de kerk.

2 Korte beschrijving van verantwoordelijkheden bij financiële steun van het kerkverband

Steun vragende kerk

- a. De steun vragende kerk is verantwoordelijk voor het proces voor het aanvragen en verantwoorden van steun. De steun vragende kerk laat eigenaarschap zien door de regio en MissieFonds van juiste en volledige gegevens te voorzien.
- b. Een gemeentestichtingsproject werkt onder verantwoordelijkheid van een moederkerk, die daarmee het eigenaarschap voor de aanvraag en verantwoording naar de kerken vervult.
- c. De steun vragende kerk is verantwoordelijk voor een plan met meerjarenperspectief.
- d. De steun vragende kerk werkt aan kostenbeheersing, staat open voor advies van derden hierover, en werkt aan een afbouwplan van steun.
- e. De steun vragende kerk werkt aan het versterken van (financiële) draagkracht en eventueel werving van andere fondsen.
- f. De steun vragende kerk is verantwoordelijk voor een transparante verantwoording van het financieel beleid.

Taak Regio

- a. Een inhoudelijke en financiële betrokkenheid van de regio is van groot belang. De regio dient zich op de hoogte te stellen van de situatie van de steun vragende kerk.
- b. De beoordeling van de staat van de financiële huishouding is daarbij een aspect. De regio toont haar betrokkenheid en verantwoordelijkheid in een bijdrage van de aangesloten kerken.
- c. Voor het vaststellen van de bijdrage van de regio wordt rekening gehouden met het totaal aan steunverleningen in de regio.
- d. Het advies van de regio dient beargumenteerd en gedocumenteerd te zijn op basis van de aangegeven kaders en criteria uit deze regeling.

- e. De regio is verantwoordelijk voor het organiseren van een structuur om betrokkenheid te stimuleren en te borgen (bijvoorbeeld een regiocommissie instellen, steun en samenwerking agenderen, communicatie in de regio, afstemming met MissieFonds)
- f. Bij kerkplanting heeft de regio een belangrijke rol zoals bepaald in de nieuwe kerkorde: *KO E4 kerkplanting*
E4.1 De regionale vergadering steunt de vorming van nieuwe gemeentes. Indien nodig kan de regionale vergadering een kerk aanwijzen die leiding neemt en toezicht houdt.
E4.2 Het besluit van een kerkenraad tot nieuwe instituering, splitsing, opheffing, of samenvoeging met een andere kerk, behoeft de bewilliging van de gemeente en de goedkeuring van de regionale vergadering.

Informatie over MissieFonds

- a. MissieFonds is een commissie van de NGK. De leden maken deel uit van het kerkverband en worden voorgedragen op basis van betrokkenheid en deskundigheid bij de onderwerpen. De leden worden benoemd door de GS
- b. MissieFonds kan vroegtijdig door de steun vragende kerk en/of regio worden gevraagd om ondersteuning en advies bij het doorlopen van het proces
- c. MissieFonds op criteria voor steun en zal zich laten adviseren in het geval van HR-zaken en missionaire plannen
- d. MissieFonds neemt een besluit op basis van het advies van regio, de kaders en criteria van de regeling en eventueel ingewonnen extern advies. MissieFonds communiceert het besluit, voorzien van de overwegingen aan de regio en steun vragende kerk
- e. MissieFonds volgt de ontwikkelingen aan de hand van de jaarlijkse verslagen en voortgangsbespreking (met regiocommissie, verantwoordelijke kerk en/of projectleiding) en kan zich tussentijds laten informeren en het project adviseren.
- f. MissieFonds legt (financiële) verantwoording af aan de LV/GS-die op landelijk niveau financiën beschikbaar stelt voor het doel.